

1775 m. Respublikoje įkurta Ligoninių komisija, kurios tikslas buvo sukurti vieningą vadovybę, vieningus nuostatus visoms valstybės špitolėms. Tačiau Ligoninių komisijos veikla nebuvo aktyvi, spartesniam ligoninių vystymuisi Kaune nebuvo tinkamų sąlygų.

P. TARASENKOS RANKRAŠČIAI VUMB RS

Algimantas Katilius

Didžioji dalis archeologo Petro Tarasenkos (1892-1962) rankraštinio palikimo pateko į LTSR Mokslų Akademijos CB Rankraščių skyrių (Žr. Kraštotyra. - V., 1967, p. 233-234). Vilniaus universiteto MB Rankraščių skyriuje saugoma jo sudarytas Lietuvos piliakalnių sąrašas ir trys laiškai dėl straipsnių spausdinimo. Čia aptersime tik piliakalnių sąrašą, kadangi tai vienas pirmųjų, platų Lietuvos piliakalnių sąrašas (F72-881). Aplanką su sąrašu 1973 m. rankraštynas išgijo Vilniaus antikveriate už 20 rublių.

P. Tarasenkos piliakalnių sąrašas įsegtas į žalios spalvos aplanką su Lietuvai pagražinti draugijos violetinio tušo Kauno antspaudu. Aplanke dar yra du jo 1925 m. laiškai, adresuoti Lietuvai pagražinti draugijos Centro valdybai. Tai rodytų, kad sąrašą P. Tarasenska parengė apie 1925 metus. Lietuvos piliakalnių sąrašą sudaro 94 (numeracija nuo 20 lapo) mašinraščio lapai su autoriaus pataisymais ir rankraštinė 4 lapų literatūros rodyklė. Medžiaga sugrupuota į tris skyrius: 1. Lietuvos apskritys (Alytaus, Biržų-Pasvalio, Kauno, Kėdainių, Kretingos, Mažeikių, Marijampolės, Raseinių, Rokiškio, Panevėžio, Seinių, Šakių, Šiaulių, Tauragės, Telšių, Trakų, Ukmergės, Vilkeviškio, Utenos, Zarasų). 2. Kleipėdos kraštas (Kleipėdos, Pagėgių, Šilutės apskritys). 3. Okupuoto-

ji Lietuva (Ašmenos, Breslaujos, Gardino, Lydos, Suvalkų(Seinių), Švenčionių, Trakų, Vilniaus, Vileikos apskritys). Viso P.Tarasenka aprašė 670 piliakalnių (pirmame skyriuje - 529, antrame - 33, trečiame - 108).

Aprašydamas piliakalnius, P. Tarasenka nurodė šias žinias - geografinę situaciją, išvaizdą, matavimus, buvusius įtvirtinimus (griovius, pylimus), radinius, liaudies pasakojimus, ištraukas iš literatūros ir kita. Tačiau prie aprašymų nenurodė literatūros.

Apdariajamą Lietuvos piliakalnių sąrašą P. Tarasenka, matyt, panaudojo knygos "Lietuvos archeologijos medžiaga" archeologijos paminklų sąrašo parengimui (knyga išleista 1928 m. Kaune). Nors knygoje P. Tarasenka aprašė ir daugiau piliakalnių, tačiau sąrašo žinios apie daugelį jų išsamesnės.

ARCHEOLOGIJOS PAMINKLŲ APSKAITA LIETUVOJE

Bronius Dekanis

Archeologijos paminklų apskaita - tai archeologinių objektų paminkliškumo pagrindimas ir jų teritorijos nustatymas, apskaitos dokumentų bei sąrašų sudarymas ir patvirtinimas. Apskaita būtina archeologijos paminklų valstybinei apsaugai, jų moksliniam tyrimui ir įvertinimui.

Archeologijos paminklų registravimas Lietuvoje turi senas tradicijas. Jau XVI a. M. Strijkovskis nurodė daug piliakalnių ir kapinynų (Strijkowski M., 1846, 142-143). Tačiau tik XIX a. pirmoje pusėje jie pradėti vertinti kaip istorijos mokslo šaltiniai.

XX a. archeologijos paminklų apskaitą vykdė šios valstybinės